

Nagrada Porin za životno djelo – Zoranu Juraniću

Zoran Juranić rođen je 25. lipnja 1947. u Rijeci, gdje je završio gimnaziju i srednju muzičku školu. Od 1965. studira na Muzičkoj akademiji u Zagrebu najprije glazbenu teoriju, zatim kompoziciju (prof. Stjepan Šulek) i dirigiranje (prof. Igor Gjadrov). Nakon diplome dirigiranja 1972. dobiva mjesto zborovođe u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, gdje je od 1988. stalni dirigent, a od 2002. do 2005. i ravnatelj Opere. Suradivao je i s drugim hrvatskim opernim kazalištima, pa je 1989.-90. bio umjetnički ravnatelj Opere HNK Ivana Zajca u Rijeci, a 1992.-95. i 1997.-2002. ravnatelj Opere HNK u Osijeku. Uz to je od 1975. bio (s prekidima) honorarni predavač na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, te Pedagoškoj akademiji u Osijeku i područnim odjelima kazališne Akademije u Rijeci i Osijeku. Od 2005. do umirovljenja 2012. radio je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u zvanju redovnog profesora. Česti je gost-dirigent Opere Srpskog narodnog pozorišta u Novom Sadu, te šef dirigent Društvenog orkestra Hrvatskog glazbenog zavoda u Zagrebu.

Kao dirigent debitirao je 1970., dok je za opernim pultom prvi put nastupio u HNK u Zagrebu 1977. vodeći predstavu Verdijeva *Trubadura*. Uz niz simfonijskih i koncertnih skladbi, njegov repertoar obuhvaća pedesetak opernih djela iz svih stilskih razdoblja. Nastupao je u svim zemljama bivše Jugoslavije, te u Italiji, Francuskoj, Njemačkoj, Mađarskoj i bivšem SSSR-u.

U njegovu skladateljskom opusu ističe se operna farsa *Govori mi o Augusti* (prema djelu Luke Paljetka), praizvedena 1999. na Muzičkom biennalu u Zagrebu, operna sapunica *Pingvini* (izvedena u Hamburgu i Zagrebu 2007.), operna fantazija *Posljednji ljetni cvijet* (opet prema predlošku Luke Paljetka), koja je praizvedena u Novom Sadu 2013. te potom izvedena u Zagrebu i Szegedu (Mađarska); tom je prigodom TV kanal Arte direktno prenosio predstavu na internetu, što je bio prvi međunarodni internetski prijenos jedne hrvatske opere. Ovome valja pridodati niz scenskih, orkestralnih i komornih skladbi (operetno-kabaretski karusel *Fritz i pjevačica* (Pečuh 1993.), simfonijski torzo *Inter arma narrans Musae* (izveden kao balet u Osijeku 1994.), *Gagliarda* (2002.) i *Didaskalije* (2003.) za gudački orkestar, *Canti all'antica* za violončelo i gudače (1985.), *Cantatina* za sole, zbor i udaraljke (1993.), *Fanfaronata* za puhački orkestar (1995.), *A Luca Sorgo* za komorni orkestar (2001.), Klavirski kvartet (1973.), Sonate za violinu (1973.) i gitaru (2000.), *Pjesme tjeskobe* za glas i violončelo (1986.), *Sinfonia umile* (2005.), Gudački kvartet (2009.), Koncert za violu i gudače (2011.), te još četrdesetak

skladbi. Objavljen mu je i autorski CD nosač zvuka sa pet skladbi. Za svoje je opere sam pisao i libreta, a u više se navrata okušao i kao operni redatelj.

Kao dirigent s posebnim se interesom bavi zaboravljenim ili rjeđe izvođenim djelima i skladateljima. Povezavši muzikološki interes sa svojom skladateljskom i dirigentskom vokacijom revidirao je i izveo niz zanemarenih djela iz naše glazbene baštine, poput psalma *Babilonskijem nad rijekama* i 8. simfonije Luke Sorkočevića, Gudačkog kvarteta i psalma *Dixit Dominus* Antuna Sorkočevića, *Requiema* (za Ruđera Boškovića) Julija Bajamontija i dr. Glavni dio tog Juranićeva interesa posvećen je opernoj baštini, a u njegovu centru bilo je djelo Ivana Zajca. Od 1989. do danas revidirao je, priredio za izvedbu i izveo niz Zajčevih scenskih djela: opere *Lizinka*, *Zlatka*, *Ban Leget*, *Mislav* (tu je predstavu 1995. u Osijeku i režirao), *Amelia*, operu-oratorij *Prvi grijeh* i operetu *Momci na brod*. Jedan je od osnivača festivala “Zajčevi dani” u Rijeci. Drugi skladatelj kojemu je posvetio punu pažnju je Istranin Antonio Smareglia: osim što je izveo njegove opere *Istarska svadba* i *Oceana*, napisao je o njemu i više muzikoloških tekstova.

Revidirao je i izveo i operu *Oganj* Blagoja Berse, odlomke iz opere *Zrinyi* Augusta Adelburga-Abramovića, te ravnao praizvedbama opera *Turci pod Siskom* Miroslava Miletića, *Preobražaj* Stanka Horvata i *Crux dissimulata* Srećka Bradića.

U Hrvatskoj i Italiji tiskano mu je više muzikoloških radova o Zajcu, obitelji Sorkočević, A. Smareglji, R. Zandonaiju i dr. S Društvenim orkestrom HGZ-a izdao je i CD s nepoznatim skladbama iz zbirke Udina-Algarotti (Robuschi, Anfossi, Dittersdorf, Pleyel), koje je i priredio za izvedbu. Godine 2011. je u izdanju HAZU tiskana opsežna zbirka popijevaka V. Lisinskog u Juranićevoj redakturi, a napravio je i redakturu opere *Porin*, kao i više djela I. Jarnovića, J.M. Stratica, A. Klobučara, B. Bjelinskog. I. Mačeka i N. Devčića. Prevodio je operna libreta s a talijanskog i francuskog jezika. Neko je vrijeme (1970.-73.) djelovao i kao glazbeni kritičar u *Studentskom listu* i *Telegramu*.

Za svoj je rad dobio više priznanja i nagrada. Spomenimo Nagradu najboljem dirigentu za vođenje predstave *Macbeth* G. Verdija na Oprenom festivalu u Ljubljani 1986., nagradu “Vladimir Nazor” za 1990. godinu, Nagradu “Josip Štolcer Slavenski” za 1992. i 1999. , nagradu Grada Zagreba 2000., Povelju grada Rijeke 2001., te nagradu HAZU 2001. za operu *Govori mi o Augusti*. Za svoj Koncert za violu i gudače dobio je 2012. nagradu Boris Papandopulo za najbolju skladbu nastalu u 2011. godini. Za operu *Posljednji ljetni cvijet* dobio je 2014. nagradu HAZU i nagradu Milka Trnina. Nosilac je i ordena Danice hrvatske s likom Marka Marulića. Od 2010. godine bio je član

suradnik, a od 2014. godine redoviti je član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Član je Hrvatskog društva glazbenih umjetnika, Hrvatskog muzikološkog društva i Hrvatskog društva skladatelja, gdje je od 2012. do 2016. bio predsjednik, te Upravnog odbora Fondova Stjepan Šulek i Lovro i Lilly Matačić (gdje je od 2015. predsjednik Upravnog odbora). Od 2010. do 2013. bio je i predsjednik Upravnog vijeća Zagrebačke filharmonije. Bio je član mnogih ocjenjivačkih sudova na raznim natjecanjima.

Nagrada Porin za životno djelo dodjeljuje se Zoranu Juraniću za njegov ukupni rad na području skladanja, dirigiranja, revidiranja značajnih djela glazbene baštine te šireg kulturnog i društvenog djelovanja. Kao jedan od najsvestranijih hrvatskih glazbenika današnjice, Zoran Juranić je ostvario vrlo značajna postignuća svojom bogato razgranatom djelatnošću na više područja umjetničke glazbe – njezinoga stvaranja, održavanja i revitalizacije – što predstavlja neupitnu i trajnu vrijednost nacionalne i šire glazbene kulture u cjelini.

Stanko Tuksar